

THE SPECIFIC APPROACH OF TEACHING ROMANIAN TO PREPARATORY YEAR STUDENTS AT THE TECHNICAL UNIVERSITY OF CIVIL ENGINEERING BUCHAREST

SPECIFICUL PREDĂRII LIMBII ROMÂNE STUDENȚILOR ANULUI PREGĂTITOR DE LA UNIVERSITATEA TEHNICĂ DE CONSTRUCȚII BUCUREȘTI

Mirel ANGHEL

Universitatea Tehnică de Construcții București
Facultatea de Inginerie în Limbi Străine
Departamentul de Limbi străine și comunicare
Bv. Lacul Tei, nr. 122-124, sector 2, București
E-mail: mirel.anghel@utcb.ro

Abstract

Teaching Romanian language to the students of the Preparatory Year of Romanian at the Technical University of Civil Engineering in Bucharest comes with a series of challenges that need to be overcome. The most important challenge that teachers have to address is the different level of language acquisition of the foreign students attending these courses. In addition, the cultural specificity of their countries of origin makes this effort a complex one. Both the teaching of Romanian grammar and of the specialized language courses must be done taking into account the variables that the eclecticism of these groups implies.

Rezumat

Predarea limbii române studenților Anului pregătitor de limba română din cadrul Universității Tehnice de Construcții București vine cu o serie de provocări ce trebuie depășite. Cea mai importantă provocare pe care cadrele didactice trebuie să o rezolve ține de nivelul diferit al studenților străini care urmează aceste cursuri. În plus, specificul cultural al țărilor de origine ale acestora face din acest efort unul complex. Atât predarea cursurilor practice de limba română, cât și a limbajelor specializate trebuie să se facă ținându-se cont de aceste variabile pe care eclecticismul grupei de studenți le implică.

Keywords: *teaching Romanian, Romanian preparatory year, Romanian grammar, Romanian medical vocabulary*

Cuvinte-cheie: *predarea limbii române, Anul pregătitor de limba română, gramatica limbii române, vocabular medical românesc*

Introducere

Predarea limbii române studenților străini de la Anul pregătitor de limba română este adesea presărată cu provocări ce pot fi depășite prin adoptarea unei strategii potrivite fiecărui grup de studenți. Spunem „grup de studenți” referindu-ne nu la grupa ca atare, ci la grupurile constituite de studenții străini în funcție de apartenența lor la o anumită limbă, cultură sau spațiu geografic. Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini (APLR) se desfășoară pe parcursul a două

semestre și vizează aducerea studenților străini la un nivel minim B1, astfel încât ei să se poată descurca la studiile de licență sau masterat pe care le vor urma. În general, studenții străini care studiază limba în România au avut prilejul de a vorbi în prealabil limba română sau de a se afla într-un mediu în care ea este folosită, totul datorită familiei sau rudelor din România. O altă categorie de studenți ce studiază la Anul pregătitor al Universității Tehnice de Construcții București este reprezentată de cei ce vorbesc o limbă francofonă. Și în acest caz, învățarea limbii române este mai ușoară decât în alte cazuri, chiar dacă studenții nu au mai auzit până acum limba română.

Acomodarea culturală a studenților, un prim pas în învățare

Învățarea limbii române nu implică numai noțiuni teoretice predate la clasă sau exerciții lucrate acasă. Învățarea poate fi ajutată și de acomodarea studenților la specificul culturii române. Această acomodare se va face prin familiarizarea studenților cu ceea ce înseamnă România, prin vizite la muzee și atracții turistice, precum și prin activități extracurriculare interesante și interactive. La Universitatea Tehnică de Construcții București, Săptămâna Limbilor Străine (organizată de peste 14 ani, în luna aprilie a fiecărui an universitar) a prilejuit anul acesta activități la care au luat parte și studenții străini ai Anului pregătitor. A fost organizată o prezentare (și degustare) cu tema „Mămăliga în lume”, la care studenții au făcut prezentări despre implicațiile culinare ale mămăligii în țara lor și formele pe care aceasta le ia de la o țară la alta.

Pe de altă parte, observăm faptul că, la venirea în România, străinii sunt atrași în general de simbolurile cunoscute ale Bucureștiului sau ale marilor orașe din țară. Putem menționa aici Palatul Parlamentului (cunoscut de ei drept Casa Poporului), Muzeul Satului, Muzeul Țăranului Român sau Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”. Astfel de vizite la muzee și atracții turistice permit o lărgire a cadrului cultural căruia îi sunt expuși studenții, ei declarându-se uimiți de tradițiile și moștenirea culturală a poporului român.

Deși, la începutul semestrului I, comunicarea în limba română cu studenții se face la nivel elementar, folosirea limbii engleze sau a limbii franceze completează bine lacunele pe care ei le au la început și ajută la receptarea mesajului. Cunoașterea specificului cultural al țării noastre stârnește curiozitatea acestora, studenții dorindu-și să cunoască mai multe lucruri despre România. În acest sens, cursurile de Identitate românească și sincronism european, precum și cele de Cultură și civilizație românească sunt programate spre sfârșitul semestrului I și în semestrul II. Aceste perioade sunt propice lărgirii cadrului lingvistic și cultural, iar studenții își pot consolida astfel cunoștințele de limba română și cele privitoare la cultura română în context european.

Aceste cursuri sunt și o bună introducere la tematica din care studenții își vor alege subiectul pentru redactarea eseului de absolvire, eseu ce va fi susținut oral în fața unei comisii ca parte a examenului de absolvire a Anului pregătitor de limba română. În cadrul activităților extracurriculare întreprinse de cadrele didactice alături de studenții Anului pregătitor s-a constatat mereu o dorință tot mai mare de implicare activă din partea studenților. Ei au dorit mereu să arate ce diferențe și asemănări există între cultura țării lor și cea a României și să pună în evidență unicitatea fiecărei țări.

Buna desfășurare a cursurilor practice de limba română este adesea afectată de nivelul diferit al cunoașterii limbii române de către studenții străini. Din punct de vedere al continuării studiilor după absolvirea cursurilor Anului pregătitor, studenții pot fi împărțiți în 2 categorii:

- a) cei care vor urma studii de licență/masterat în limba română;
- b) cei care vor urma studii de licență/masterat în limba engleză.

O asemenea clasificare este binevenită deoarece se pune astfel întrebarea de ce ei ar trebui să atingă nivelul minim B1 al cunoașterii limbii române (conform standardelor ARACIS), în special de către studenții din a doua categorie. Este clar faptul că dobândirea unui nivel bun al cunoașterii limbii române este necesară atât din perspectiva bunei lor integrări în mediul universitar în care vor activa, cât și din perspectiva acomodării lor culturale la specificul țării noastre. Deși ulterior vor studia în alte limbi decât limba română, acești studenți vor trebui să se descurce în România, iar unii

dintre ei chiar vor stabili relații de colaborare la nivel științific cu alți studenți sau cercetători români.

Predarea limbajului specializat medical la Anul pregătitor de limba română

România a devenit în ultimul timp o destinație preferată de tot mai mulți studenți străini pentru studiile universitare de licență. În țara noastră sunt apreciate în special facultățile de Medicină. Motivele sunt date de oportunitatea de a plăti taxe de școlarizare simțitor mai mici față de cele din țara lor natală, de a accesa burse de studii și de a putea practica disecții și de a aplica toate cunoștințele anatomice acumulate având la dispoziție cadavre adevărate, nu numai tehnologie de proiectare 3D sau manechine.

Abordarea limbajului specializat medical va urma, astfel, ca etapă pregătitoare calea familiarizării studenților cu acest tip de lexic științific. Numeroasele împrumuturi din greacă și latină facilitează destul de mult achiziția lexicului de specialitate în domeniul medical, chiar dacă studenții nu au deprins încă foarte bine toate regulile gramaticale. Prin predarea lexicului specializat, cadrul didactic vizează inclusiv dezvoltarea competențelor comunicative ale studenților¹.

Organizarea foarte bună a materiei este un prim pas în conceperea unei metodologii eficiente. Studenții străini trebuie familiarizați, în primul rând, cu vocabularul medical (fie că ne referim la componenta preclinică, fie că avem în vedere componenta clinică² – acolo unde competențele de comunicare sunt la fel de importante).

Având cunoștințe de limba română deja acumulate în urma parcurgerii cursurilor practice, studenții pot astfel să creeze propoziții, fraze, dialoguri situaționale și să le pună pe toate în contexte comunicaționale simple. În acest fel, ei pot înțelege mai bine structura textelor științifice pe care le vor aborda ulterior în cadrul studiilor de licență. Predarea limbajului medical studenților străini implică nu numai învățarea unor cuvinte grupate tematic, ci și punerea lor într-un context mai larg. Necesitatea deprinderii unor competențe comunicaționale (inclusiv de către studenții mediciști români) vine ca o necesitate în sistemul medical, căci e lesne de observat că în comunicarea medic-pacient și comunicare la nivelul sistemului medical există numeroase lacune. La fel ca în cazul predării limbii engleze medicale, predarea limbii române pentru obiective specifice are ca obiectiv formarea competențelor de redactare, înțelegere și comunicare. Cursurile practice de limba română (semestrul I: nivel A1-A2, semestrul II: nivel B1-B2) se împletesc armonios cu cele de Cultură și civilizație românească, Identitate românească și sincronism european, precum și cu limbajele specializate. Important este ca ele să se succedă firesc și, dacă este nevoie, să fie concomitente doar în anumite perioade ale anului universitar.

Pe lângă necesitatea ca studenții străini să se adapteze la specificul culturii române, apare și nevoia implicită ca profesorul să facă același efort de conștientizare a diferențelor culturale ce există între studenții străini ce provin din numeroase țări din întreaga lume. Această adaptare culturală este facilitată de mijloacele moderne de comunicare și de cele multimedia. Astfel, disponibilitatea imediată a unui mijloc electronic de traducere-instant, a dicționarilor în format electronic și a unor materiale didactice auxiliare în format audio-video sunt de mare ajutor.

Grupa de tipul „bulgăre de zăpadă”

Pentru a ilustra cel mai bine provocările întâmpinate în lucrul cu studenții de niveluri diferite, putem folosi metafora „bulgărelui de zăpadă”. În Universitatea Tehnică de Construcții București, Anul pregătitor de limba română pentru cetățenii străini este organizat în prezent în două grupe de studenți. Majoritatea provin din țările arabe și doresc să studieze medicina în România.

¹ Brikena Xhaferi, „Teaching and learning ESP vocabulary”, in *Revista de Limbaj pentru Fines Especifice*, 15/16 (2009-2010), p. 229

² Iulian Boldea et. al., „The process of teaching and learning the Romanian medical language in the context of cultural diversity”, in *Mediating globalization: Identities in dialogue*, Arhipelag XXI Press, 2018, p. 192

Inițial, s-a pornit la drum cu o singură grupă ai cărei studenți începuseră să comunice destul de bine, la nivel elementar, în limba română, dar și să aplice reguli gramaticale de bază.

Ulterior, lucrurile s-au complicat, căci a venit un al doilea „val” de studenți care s-au alăturat celor deja existenți în această grupă. Motivele întârzierii lor erau multiple: probleme cu viza, dosare incomplete, indisponibilitatea imediată a unor burse oferite de statul român etc. Această grupă a ajuns să se comporte ca un „bulgăre de zăpadă” ce se mărea la fiecare „rostogolire” și primea noi „straturi” pe măsura trecerii timpului. În cele din urmă, s-a ajuns la următoarea componență eclectică a grupei:

- a) studenți care știau limba română la nivel începător din familie (un părinte român, de obicei mama, sau o rudă din România);
- b) studenți care au deprins limba română de bază în urma cursurilor practice ale Anului pregătitor, într-o perioadă de aproximativ două luni;
- c) studenți care cu greu puteau înțelege ceva în limba română.

Din punct de vedere al timpului petrecut în România, acest timp este descrescător de la prima până la a treia categorie. Deoarece studierea limbajului specializat medical a început în al doilea semestru, studenții străini care au venit la cursurile Anului pregătitor încă de la început (luna octombrie) au ajuns în prealabil la un bun nivel al cunoașterii limbii române. Revenind la metafora „bulgăreului de zăpadă”, s-a constatat că desfășurarea activității de seminar a devenit anevoioasă, cadrele didactice oscilând de la un nivel la altul și irosind perioade de timp importante în această trecere succesivă pe la categoriile respective de studenți. Drept urmare, s-a creat o a doua grupă a cărei omogenitate a permis abordarea mult mai organizată a materiei de studiu. Astfel, și studenții din a doua grupă au putut participa cu succes la cursurile limbajelor specializate.

Concluzie

Deși grupele Anului pregătitor de limba română pentru cetățenii străini de la Universitatea Tehnică de Construcții București sunt departe de a fi omogene, predarea limbajelor specializate se face cu succes. Este nevoie de o bună organizare, etapizată, a materiei de studiu, precum și de împărțirea studenților în grupe diferite, în cazul în care unii dintre ei se înmatriculează mai târziu.

Afixele greco-latine folosite în limba română medicală permit o asimilare mai ușoară a materiei în cazul studenților francofoni, dar și în cazul celor vorbitori de limba engleză. Engleza fiind o limbă a evoluției științifice și a inovației în medicină, putem spune că ea a devenit o limbă universală căreia multe alte limbi îi sunt tributare datorită împrumutului lexical masiv de terminologie medicală.

BIBLIOGRAFIE

- BOLDEA, I. et al. (2018). „The process of teaching and learning the Romanian medical language in the context of cultural diversity”. *Mediating globalization: Identities in dialogue*, Arhipelag XXI Press, p. 192
- BUJA, E. et al. (2016). *Limba română ca limbă străină. Caiete didactice pentru limbaje de specialitate, vol. I, Medicină generală și farmacie*, Editura Universității Transilvania din Brașov
- PLATON, E. et al. (2012). *Manual de limba română ca limbă străină (RLS), A1-A2*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință
- XHAFERI, B. (2009-2010). „Teaching and learning ESP vocabulary”. *Revista de Lenguas para Fines Específicos*, 15/16, p. 229